

מפצח האגוזים

פיוטר איליץ' צ'ייקובסקי

מה נשמע? 2

אגף המוסיקה

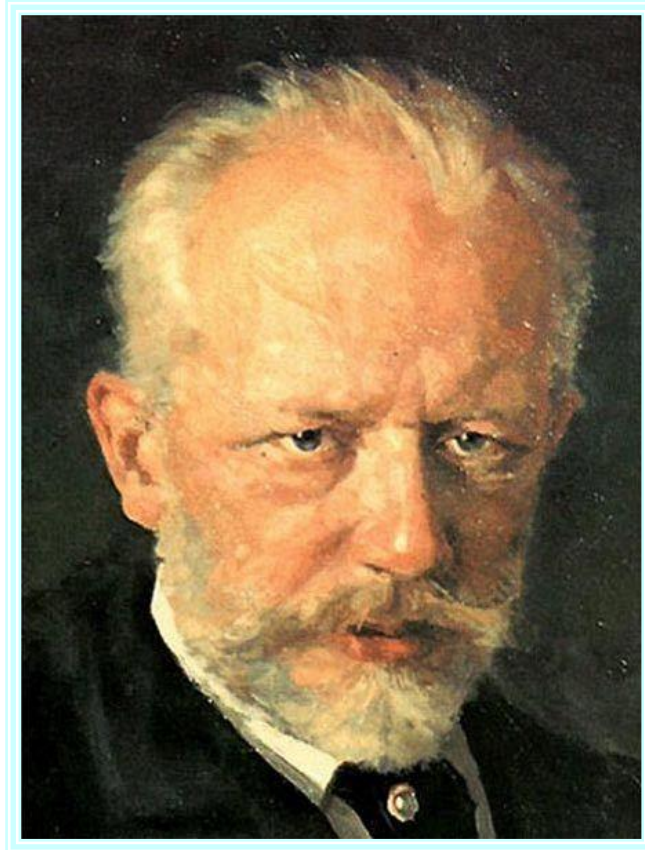
המכון לקידום האינטגרציה החברתית

אוניברסיטת בר-אילן

פיוטר איליץ צ'ייקובסקי

(1840-1893)

צוות הכנת חומרי הלמידה

כתיבה: בלה מינץ, לודמילה יגורוב
ייעוץ: ד"ר אזה ברנד
רישום גרפי ותווים: לודמילה יגורוב, בלה מינץ
עריכה: יונה כהן
איור: אבי כץ

כתובת האתר: www.biui.ac.il

קטעים מתוך בלט "מפצח האגוזים"

תאפורה בהצגת הבכורה - 1892

396 - Constantin Ivanov,
esquisse de décors pour
« Casse-Noisette »,
Saint-Petersbourg, 1892.

<http://cyclowiki.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Schelkunchik3.jpg>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

התזמורת הסימפונית ב"מפצח האגוזים"

המנצח

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

פתיחה קטנה

<https://www.youtube.com/watch?v=xtLoaMfinbU>

0:30 - 3:30

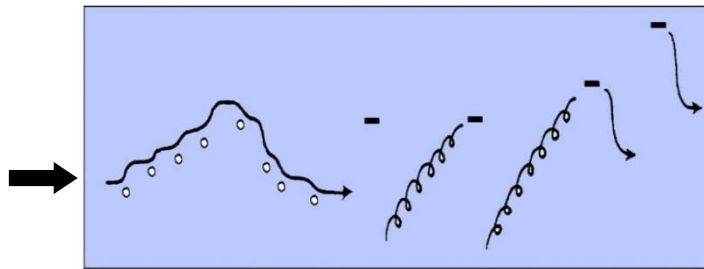
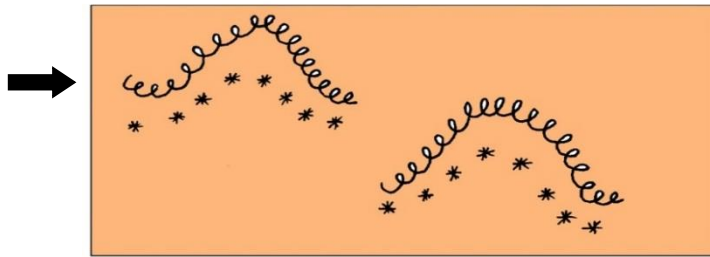
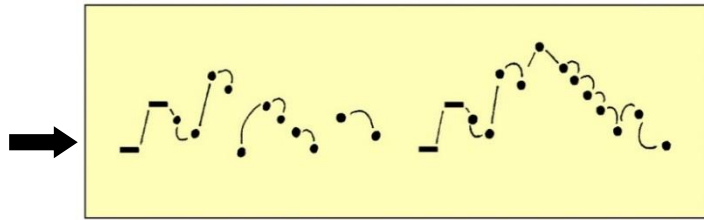
תאטרון מריינסקי (רוסיה) 2014

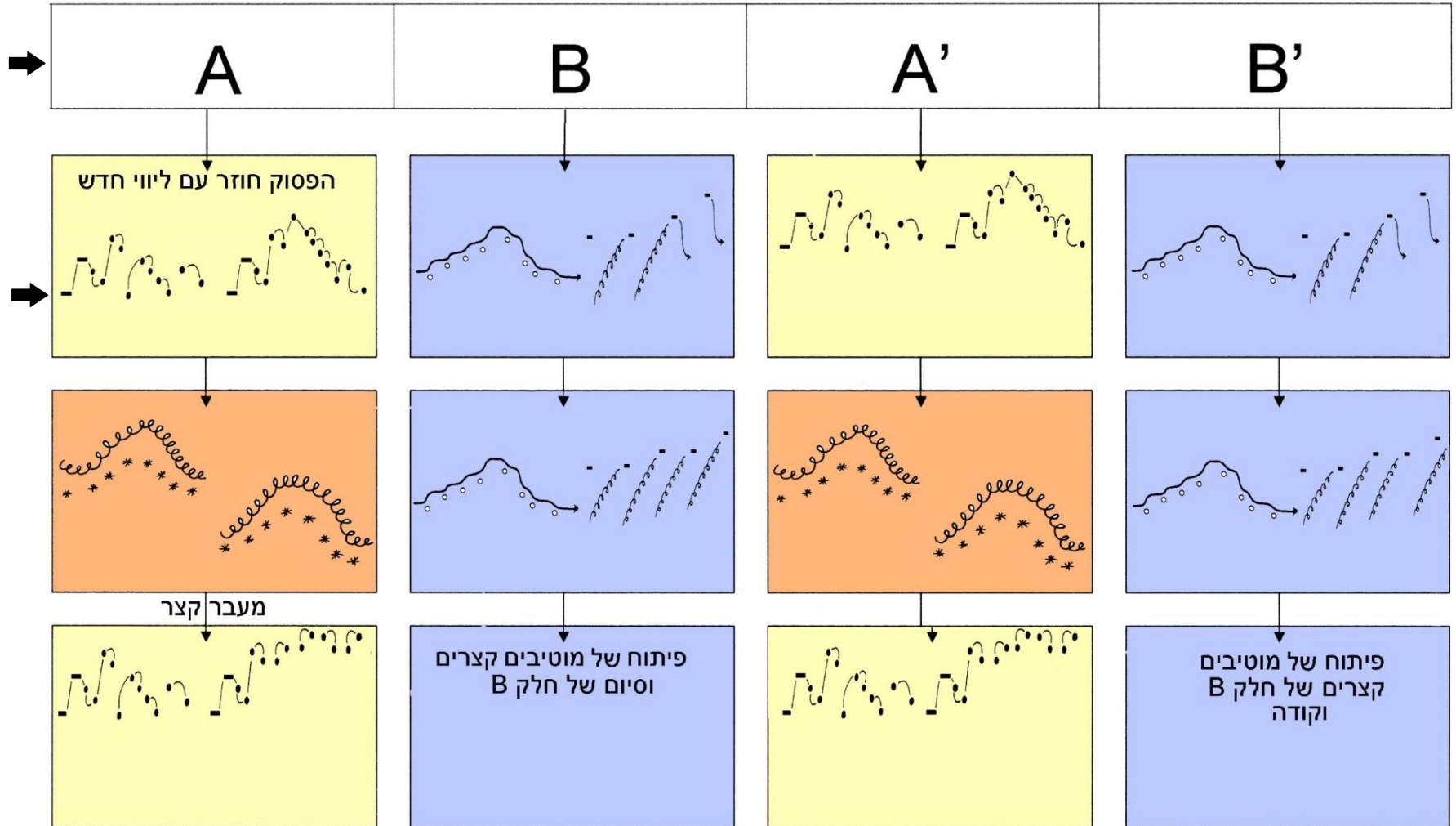
Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

רישום גרפי ותווים של שלושת המגנינות

טבלה היררכית של "פתיחה קטנה"

פתיחה קטנה

1. יצירת קשר בין מנגינות שונות

הסתדרו בשלשות והיעזרו בטבלת המבנה.

1. תכננו כיצד לתאר בדרך שלכם אחת משלושת המנגינות. ניתן

להשתמש בפנטומימה, ריקוד, אביזרים שונים וכו'.

2. האזינו לקטע ובצעו את מה שתכננתם.

שיר "HELP!" (הצילו!)

להקה בריטית ה"חיפושיות" (The Beatles)

<https://www.youtube.com/watch?v=yWP6Qki8mWc>

<http://mobuki.tumblr.com>

"HELP!" מאת ג'ון לנון ופול מקרטני

Help, I need somebody,
Help, not just anybody,
Help, you know I need someone, help.

When I was younger, so much younger than today,
I never needed anybody's help in any way.
But now these days are gone, I'm not so self assured,
Now I find I've changed my mind and opened up the
doors.

Help me if you can, I'm feeling down
And I do appreciate you being round.
Help me, get my feet back on the ground,
Won't you please, please help me?

And now my life has changed in oh so many ways,
My independence seems to vanish in the haze.
But every now and then I feel so insecure,
I know that I just need you like I've never done before.

Help me if you can, I'm feeling down
And I do appreciate you being round.
Help me, get my feet back on the ground,
Won't you please, please help me, help me, help me, oh

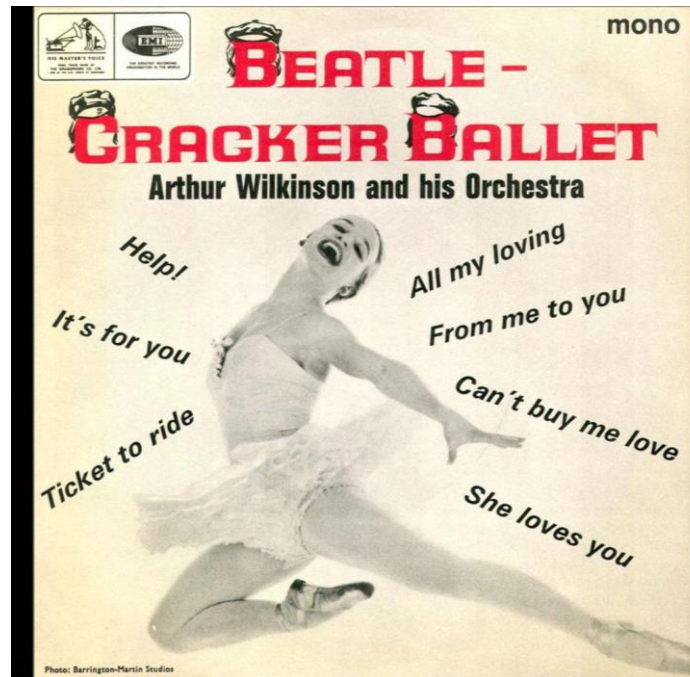
<http://aldouxarchive.blogspot.co.il/2008/11/the-beatles-help-ebbets-red-wax-mono.html>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

שיר "Help!" וקטע "פתיחה" בעיבוד של ארתור ווילקינסון

https://www.youtube.com/watch?v=qhdh_XYKnaE

'4:39 - '3:22

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

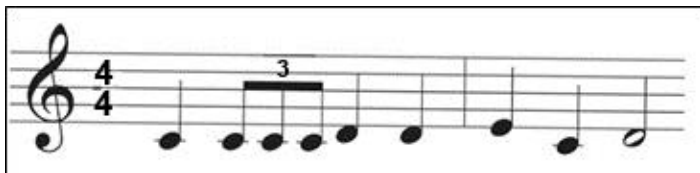
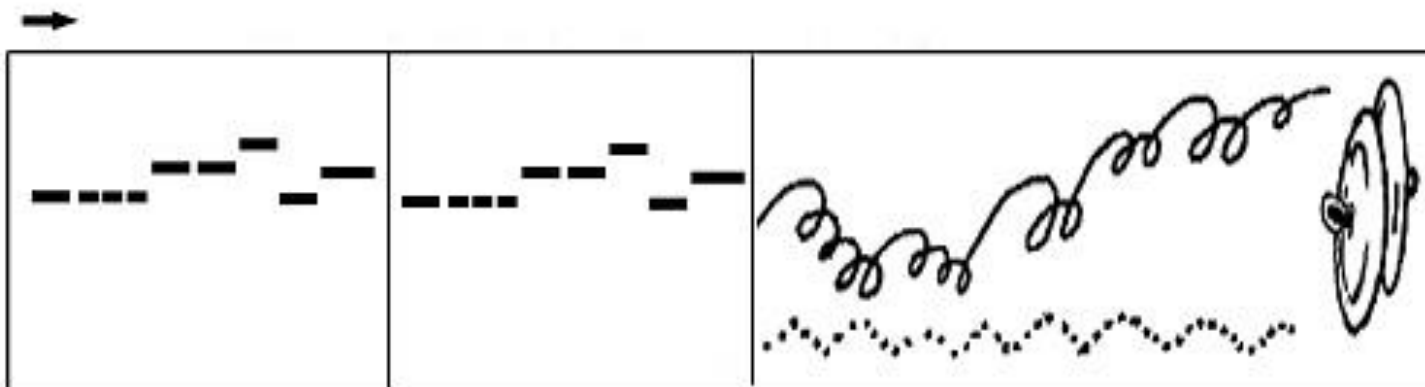

שיר לכת

פסוק ראשון

פסוקית ראשונה

פסוקית שנייה

שיר לכת

הקישו את תבניות המקצב והרגישו את סימטריה בינהן

פסוקית ראשונה

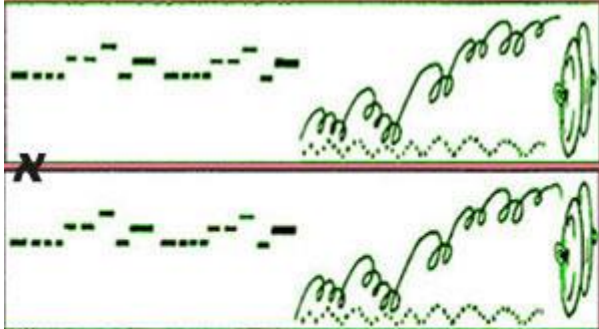
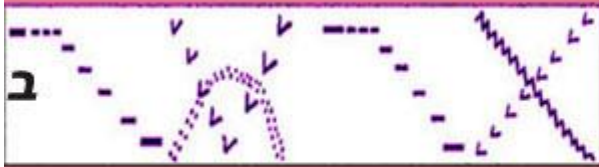
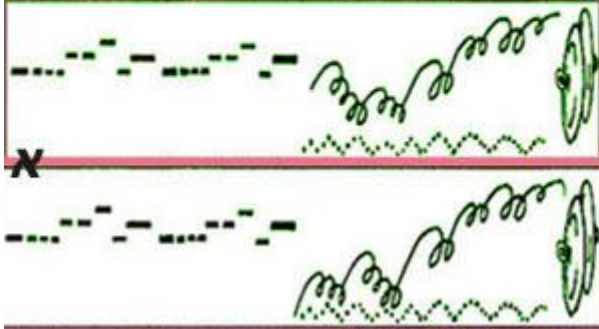
פסוקית שנייה

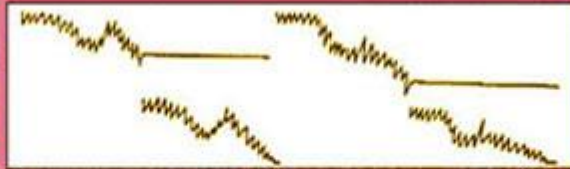
רישום - שיר לכת

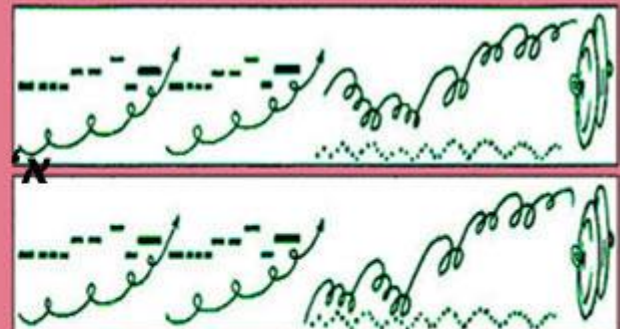
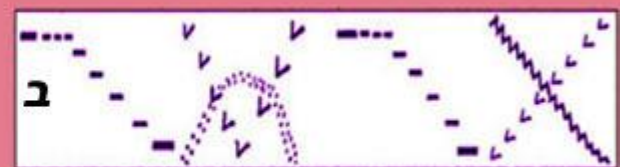
A

B

'A

“שיר לכת” מתוך “מפצח האגוזים” מאת צ'יקובסקי

שיר לכת

<https://www.youtube.com/watch?v=LmlEmi2HxjY>

ביצוע תזמורת

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

שיר לכת

בלט מריינסקי (רוסיה)
<https://www.youtube.com/watch?v=eLyONiJZc84>

'10:33 - '7:58

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

שיר לכת

2. הוספת תזמור

הסתדרו בקבוצות קטנות, היעזרו ברישום לביצוע המשימה.

1. התכוננו להוסיף תזמור משלכם ל"שיר לכת".

2. הדגישו את:

- הסימטריה בין הפסוקיות
- השוני באופי הפסוקיות.

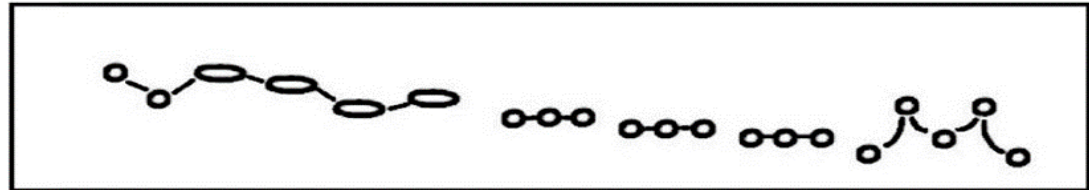
בחרו בפיה המתאימה למוסיקה

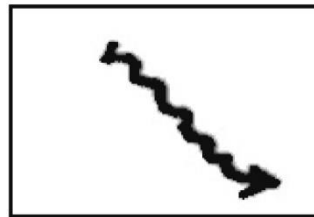
כלי נגינה, מנגינות ורישומים בפיית הסוכר

צ'לסטה

קלרינט בס

קלרינט

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

ריקוד פיית הסוכר

תאטרון בולשוי 2012
<https://www.youtube.com/watch?v=TIYZSBoyglc>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

ריקוד פיית הסוכר

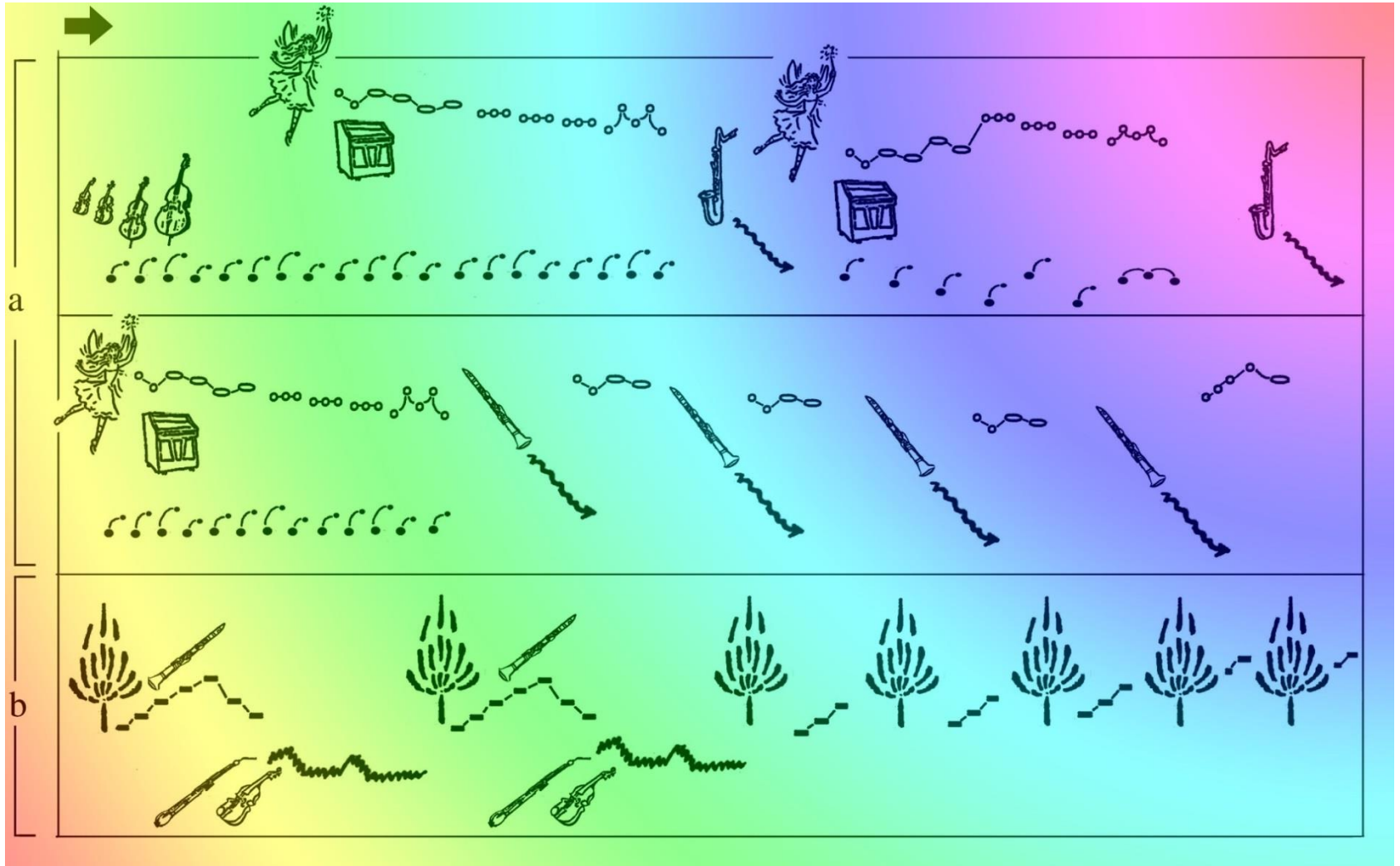
(פנטזיה מאת וולט דיסני)

https://www.youtube.com/watch?v=8At8zfh_o3E

רישום - ריקוד פיית הסוכר

רישום - ריקוד פיית הסוכר (המשך)

The image displays a musical score for 'The Candy Fairy Dance' (Part 2). It consists of three horizontal staves. The top staff, labeled 'מעבר' (Transition), features a series of wavy lines representing a melody, with a flute icon at the end. The middle staff, labeled 'a'', shows a sequence of notes with a fairy and piano icons. The bottom staff shows a sequence of notes with a fairy and piano icons, and ends with a tree icon. The background is a rainbow gradient, and a right-pointing arrow is at the top left.

ריקוד פיית הסוכר

3. שיחה מוסיקלית בין שני כלים שונים

הסתדרו בזוגות והיעזרו ברישום.

1. קבעו מי יקבל את תפקיד הצ'לסטה ומי את תפקיד הקלרנית.

חשבו איך להמחיש את השוני בין שני הכלים.

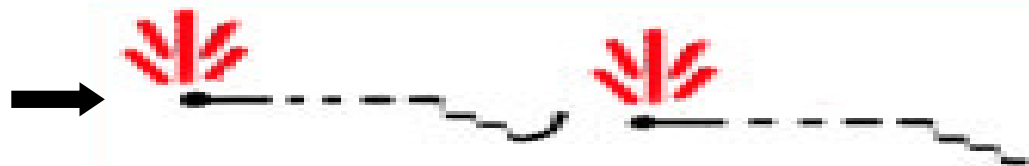
2. האזינו לקטע ובצעו את השיחה בין שני הכלים, בכל דרך

הנראית לכם.

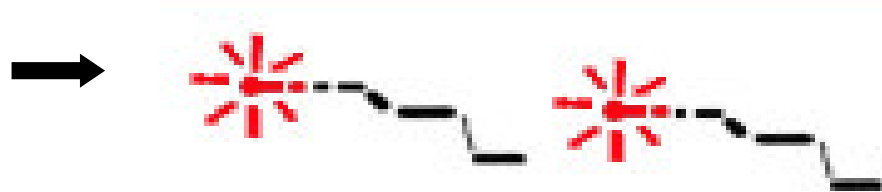
3. הציגו את המשימה יחד עם המוסיקה.

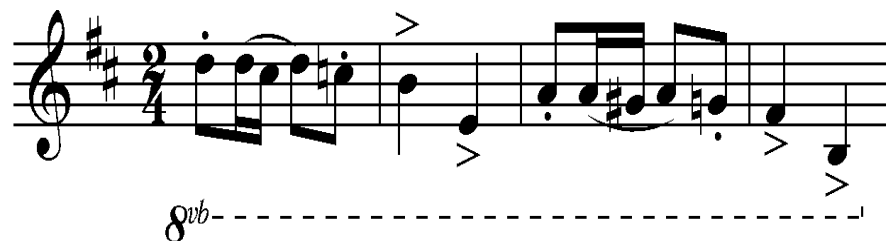
ריקוד רוסי רישומים ותווים

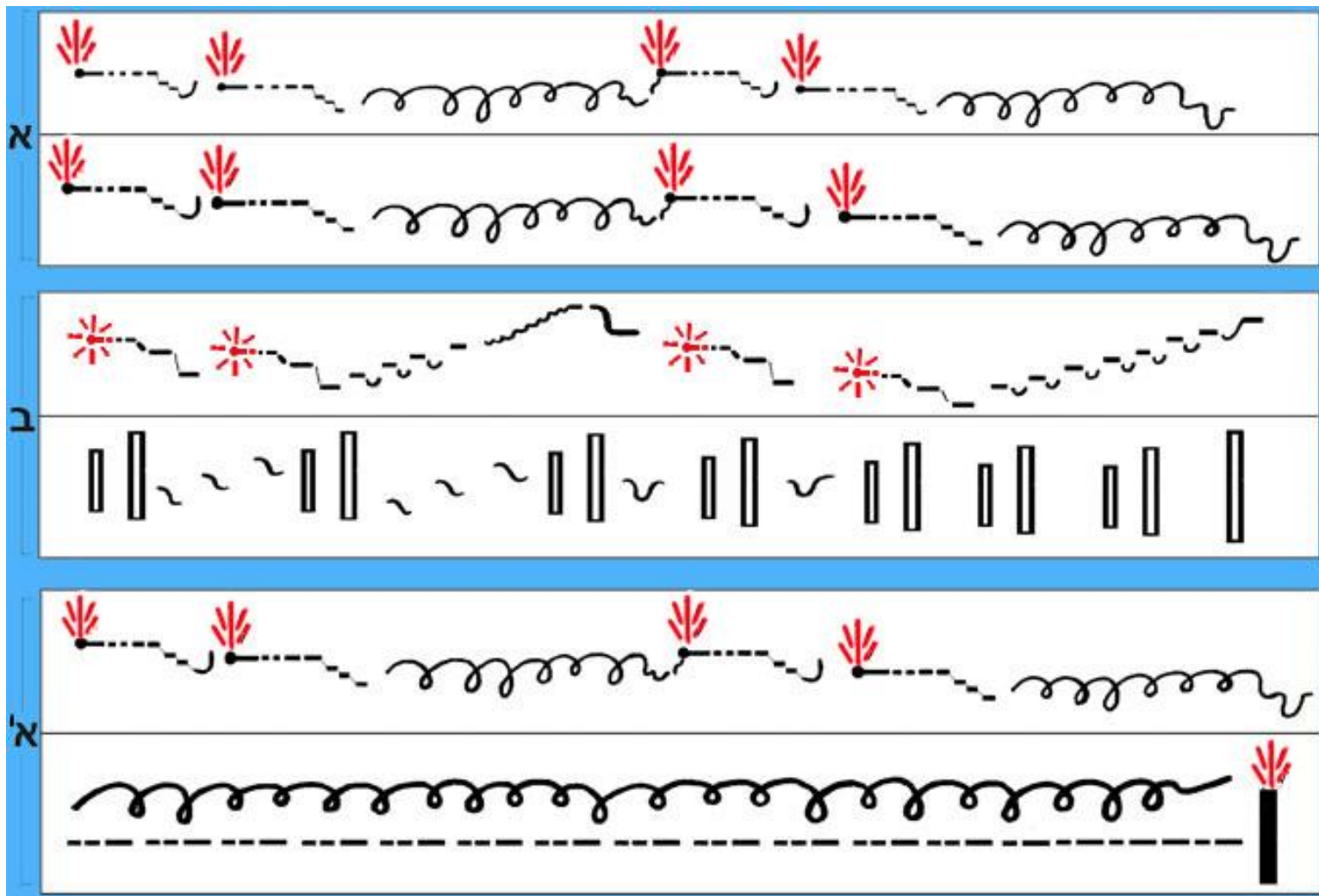
מנגינה 1

מנגינה 2

רישום - ריקוד רוסי

ריקוד רוסי

טוזר בלט 2008

<https://www.youtube.com/watch?v=uKZ1FE5pdbQ>

קלאסיקל 2013 - מרכז קהילתי צהלה

<https://www.youtube.com/watch?v=ZHrFdpoHQmo>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

ריקוד רוסי (פנטזיה מאת וולט דיסני)

<https://www.youtube.com/watch?v=1hMjxnwig0o>

ריקוד רוסי הכנה למשימת יצירה

ארבעה מרכיבים של אנרגיה

1. טמפו (מפעם) מהיר
2. התפרצויות
3. הצטרפות הדרגתית של כלי נגינה
4. הגברת העוצמה מ- f בהתחלה ועד fff בסיום.

ריקוד רוסי

4. תיאור האנרגיה הזורמת במוסיקה

הסתדרו בקבוצות, והיעזרו ברישום.

1. חישבו על ארבעה מקורות של אנרגיה בקטע ועל דרך שבה

אפשר לתאר כל אחד מהם.

2. הציגו את העבודה המשותפת

בפני הכיתה.

שיר ערש גרוזיני "איאבנאנה" - המקור של ריקוד ערבי

הצייר טמריקו כוקסונלידזה

<https://www.youtube.com/watch?v=u8pxr-JkXNA>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

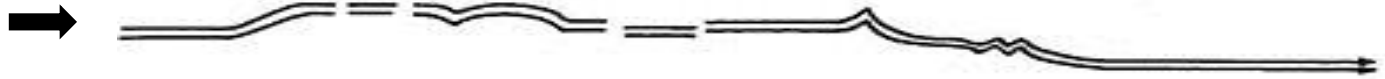

ריקוד ערבי מנגינות בולטות

מנגינה הפותחת את ריקוד ערבי

שיר ערש גרוזיני (פסוק ראשון)

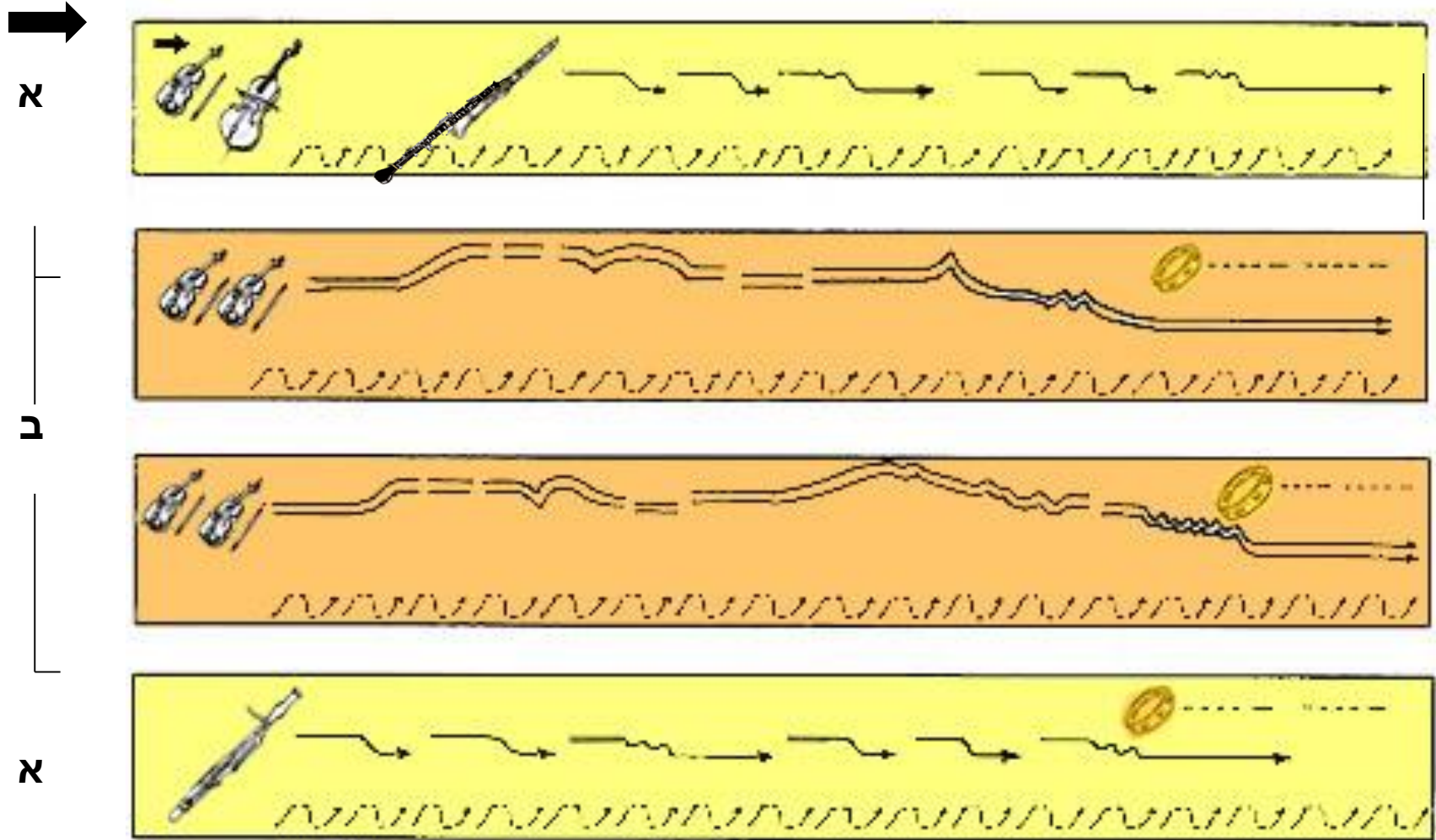
קרן אנגלי

קלרנית

כינור

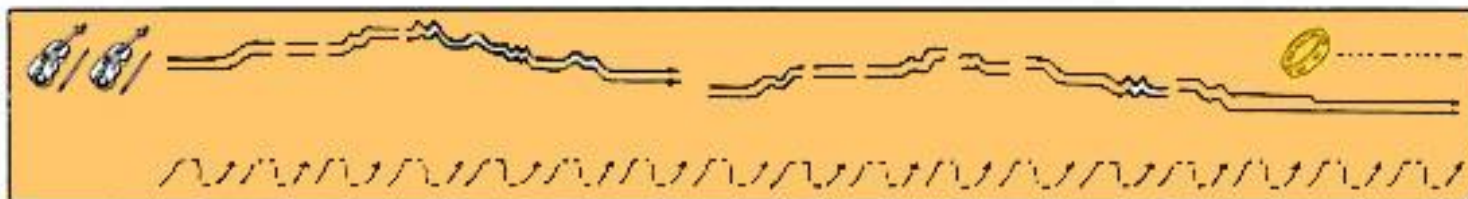
רישום - ריקוד ערבי

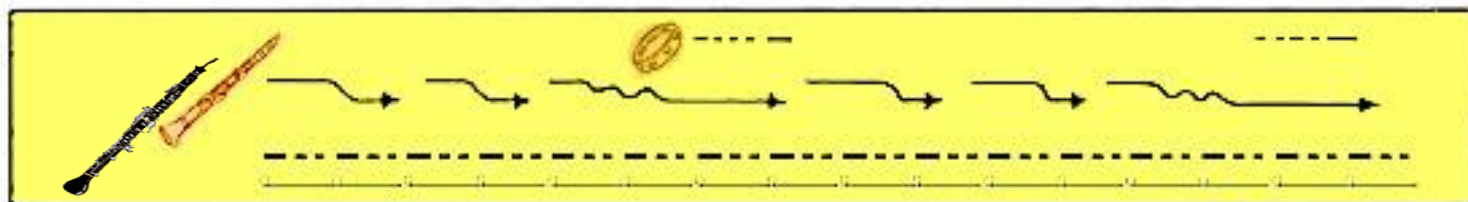
רישום - ריקוד ערבי (המשך)

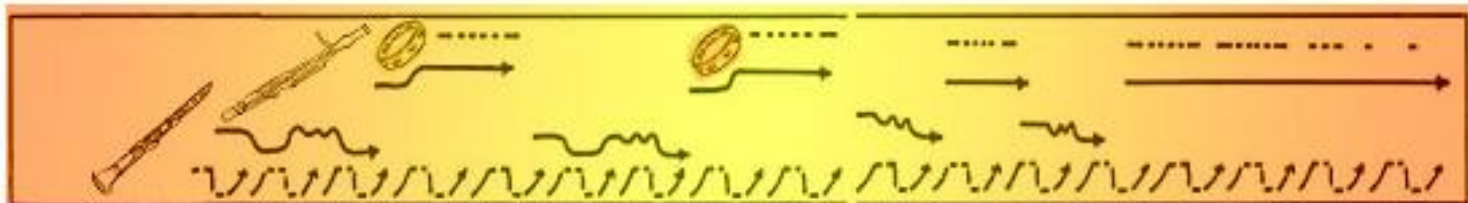
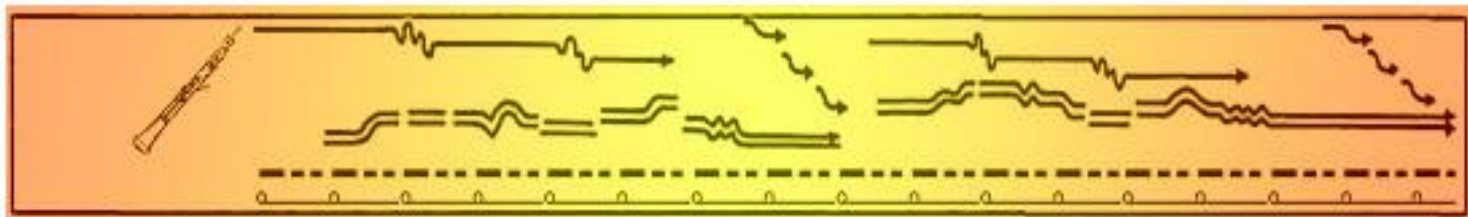
ט

ז

סידים

ריקוד ערבי

רויאל בלט (לונדון) 2012
<https://www.youtube.com/watch?v=mFwxSrlUHZU>

רבדים בתמונות

ריקוד ערבי 5. יצירת ציור בעל מספר רבדים

התארגנו בקבוצות קטנות. לכל קבוצה דף גדול וצבעים.

1. חשבו על ציור בעל מספר רבדים ותכננו כיצד לצייר אותו.

2. האזינו למוסיקה וציירו ציור בעל מספר רבדים, המתאים לאופי

הקטע.

1. הציגו את הציור בפני הכיתה.

ריקוד סיני כלי נגינה ורישומים

חליל פיקולו

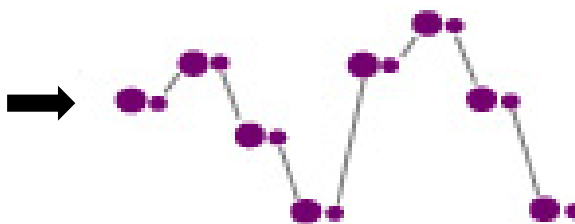
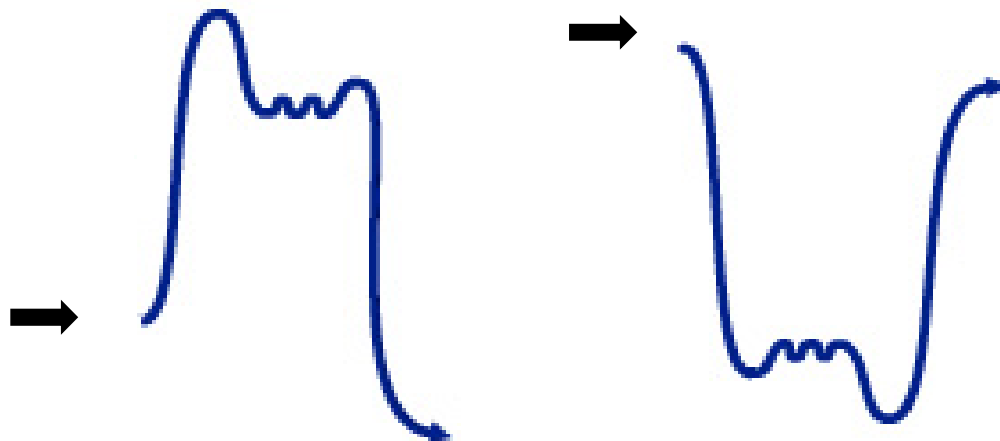
חליל צד

צ'לו

כינור

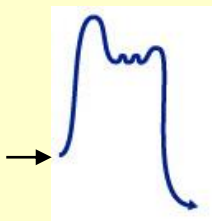

רישום - ריקוד סיני

The image shows a handwriting practice sheet for the Hebrew letter 'ס' (S). It is divided into two horizontal sections. Each section contains a row of blue 'ס' characters for tracing, followed by a row of purple dotted 'ס' characters for independent practice. Below each row is a decorative green border. The top section includes illustrations of a woman in green playing a flute, a man in blue playing a stringed instrument, and a man in orange playing a violin. The bottom section includes illustrations of a keyboard instrument and a red stringed instrument.

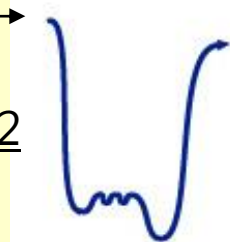

1

משחק פזל - ריקוד סיני

2

A large rectangular area containing a puzzle activity. The top row features four question marks. Below them are four illustrations of a person in traditional Chinese attire playing a stringed instrument, each with a dotted line tracing path. The bottom row features two question marks, an illustration of a xylophone, and an illustration of a red fish-shaped object. Below these are several dotted line tracing paths. At the bottom of the entire area is a long horizontal line of small green circles.

ריקוד סיני

6. תיאור מנגינות ברבדים שונים

הסתדרו בשלשות, והיעזרו ברישום.

1. תכננו איך לתאר שתי מנגינות שונות על רקע של ליווי,

כל אחת ברובד שונה.

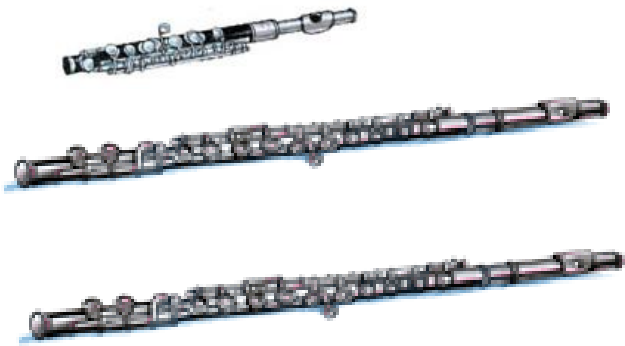
2. האזינו למוסיקה ובצעו את מה שתכננתם.

3. הציגו את העבודה המשותפת

בפני הכיתה.

ריקוד החלילים

3 חלילים

מנגינה 1

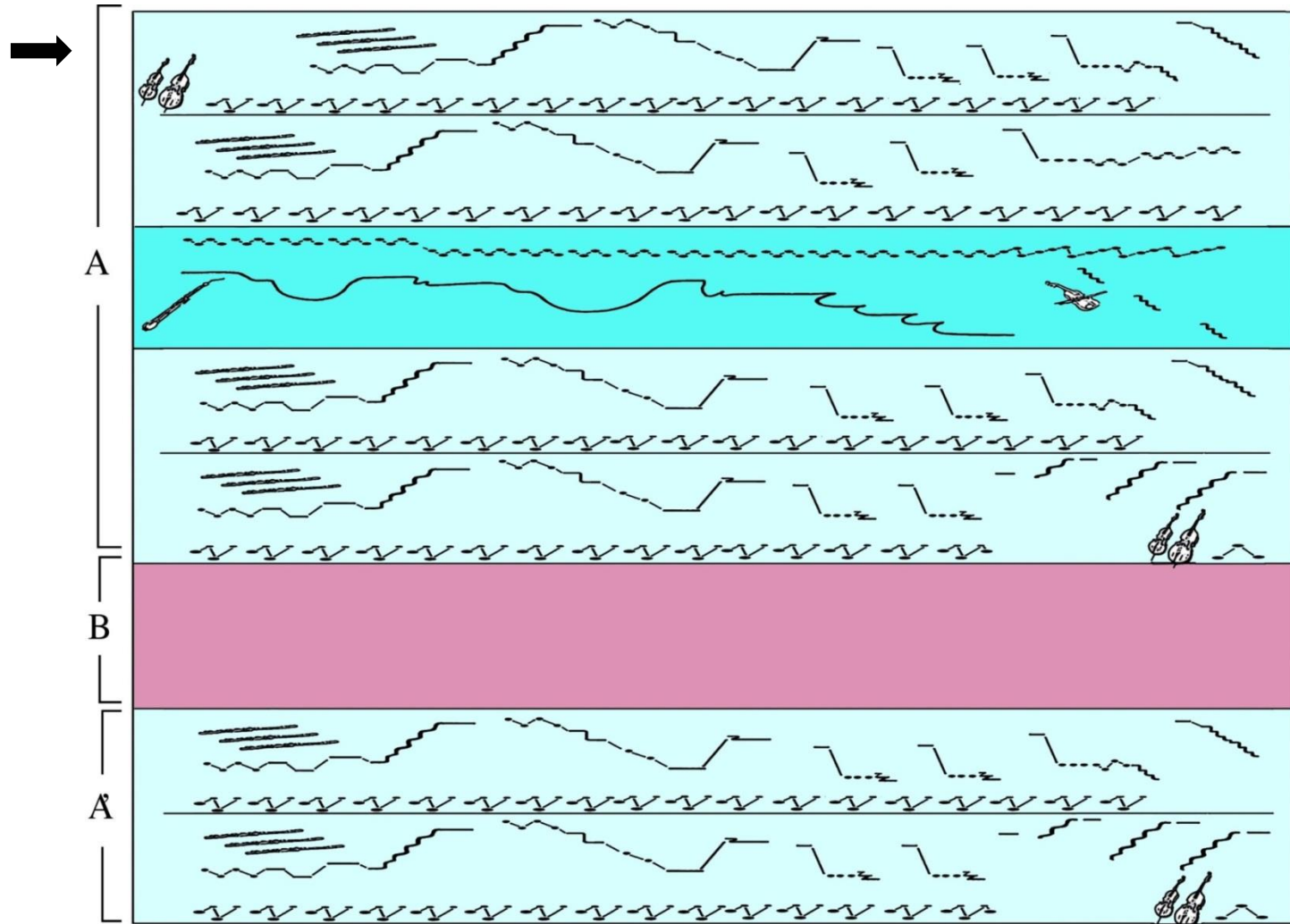

מנגינה 2

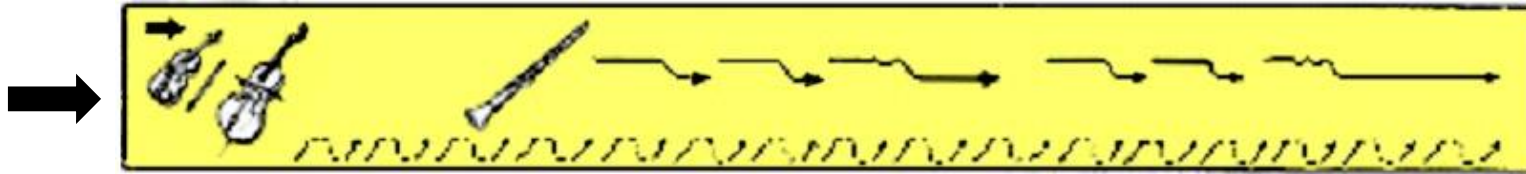
קרן אנגלי

רישום - ריקוד החלילים

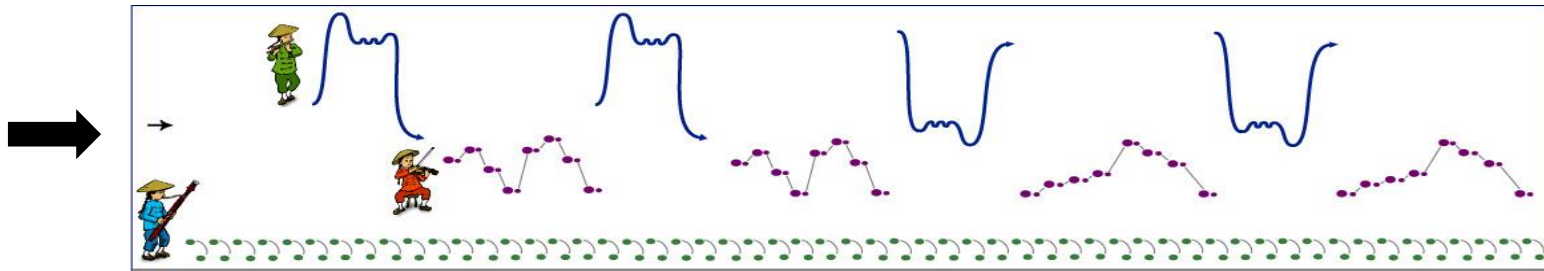

השוואה בין התחלות הרישומים של 3 הריקודים

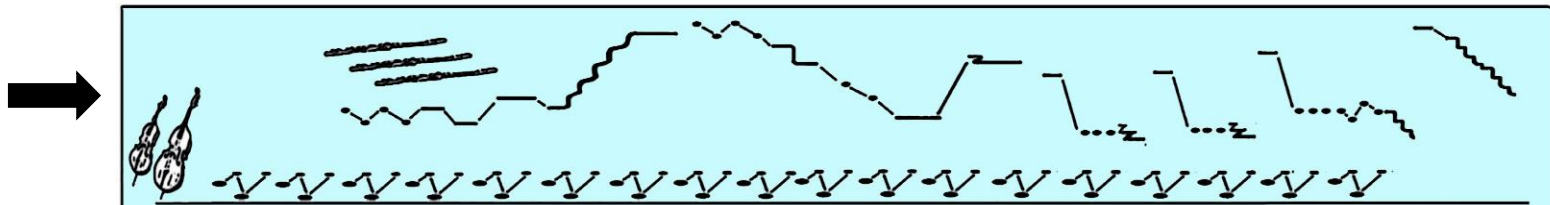
ריקוד ערבי

ריקוד סיני

ריקוד החלילים

ריקוד החלילים

רוייל בלט (לונדון)

<https://www.youtube.com/watch?v=EHN0cHC4V5k>

<https://www.youtube.com/watch?v=yG3uu7lp9yU>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

ריקוד החלילים 7. עבודה סינכרונית

הסתדרו בשלשות, היעזרו ברישום.

1. שוחחו כיצד ניתן לתאר בדרך חדשה את השילוב של 3 חילי צד

המנגנים יחדיו במקצב אחיד.

2. האזינו למוסיקה ותנו ביטוי בתנועה/באביזרים/במילים למנגינה

של חילי הצד.

3. הציגו את העבודה המשותפת בפני הכיתה.

"וואלס להגנת הצומח" בביצוע ילדי בי"ס למוסיקה

https://www.youtube.com/watch?v=d2A8MoOAs_o

<https://sites.google.com/a/mevogalil.tzafonet.org.il/c1-carmit-2016/home/hgym/t-w-bsbt---swmrym-l-hwlm>

פרחים בצילומים ובאמנות

תמונות של פרחים

http://www.picshare.co.il/gallery_subjects_heb.asp?subject=12&sub_subject=45&pic_id=77002

ציורים של פרחים

<http://www.liveinternet.ru/tags/%F6%E2%E5%F2%FB+%E2+%E6%E8%E2%EE%EF%E8%F1%E8/page1.html>

אמנות סידורי פרחים יפנית (איקיבנו)

https://www.youtube.com/watch?v=pYqxq_GZmxY

וואלס הפרחים כלי נגינה ומגינות

מנגינה 1

מנגינה 2

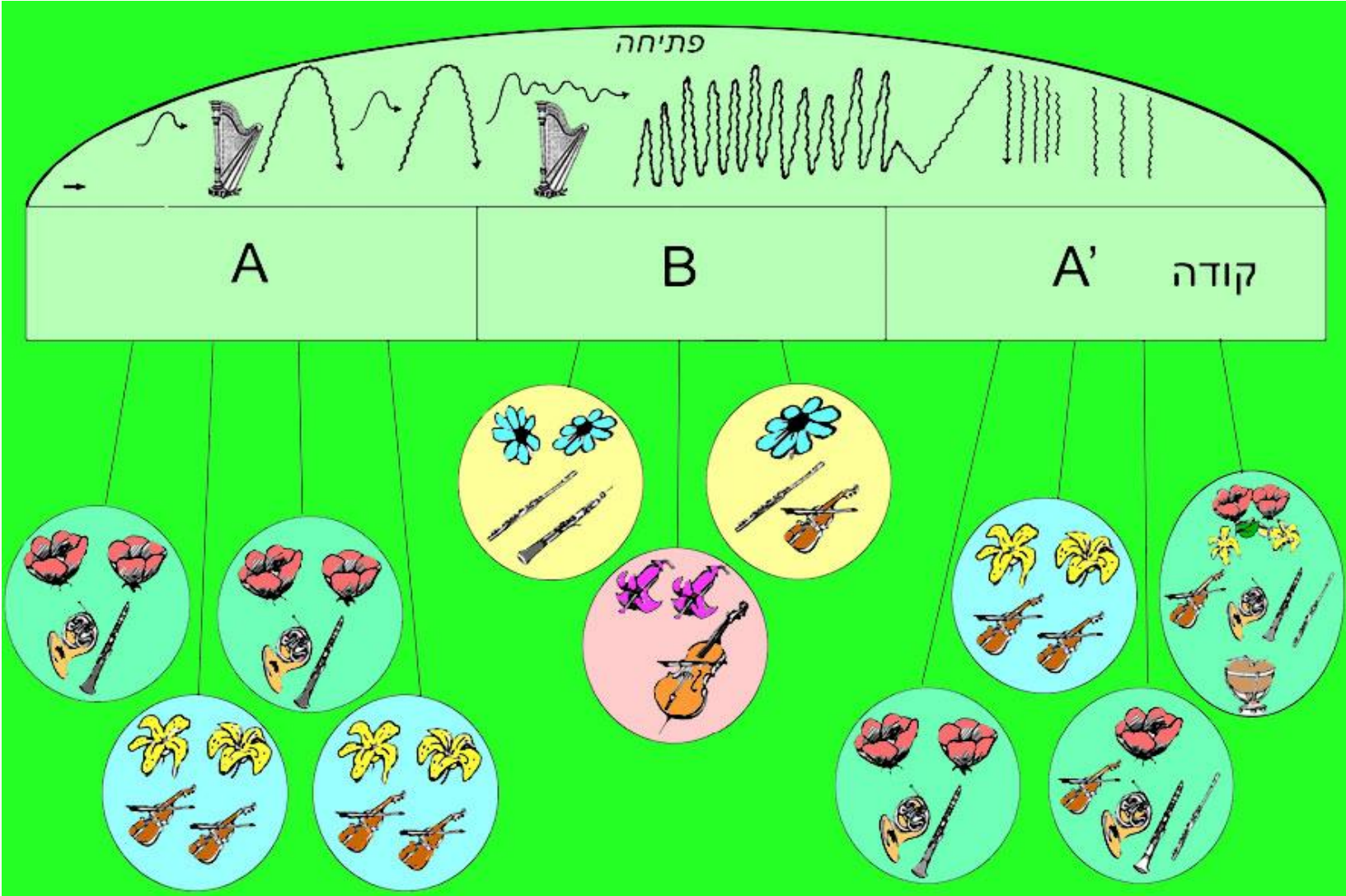
מנגינה 3

מנגינה 4

רישום – וואלס הפרחים

וואלס הפרחים

<https://www.youtube.com/watch?v=9a4DnEWMHM>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

וואלס הפרחים 8. שילוב אמנויות

לכל קבוצה דף גדול וצבעים.

1. האזינו למוסיקה בעיניים עצומות ודמיינו קומפוזיציה

של פרחים המתאימה למוסיקה.

2. ציירו את קומפוזיציה שדמיינתם.

הציגו את הציורים שלכם והסבירו

את הקשר למוסיקה.

"מפצח האגוזים" סרט מצויר - 1973

<https://www.youtube.com/watch?v=Vox-DBWlx9A&list=PLjY2w3xGBOLlikCuhn75l7Fhvyec26WQ&index=6>

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

הרחבה:
בלט "מפצח האגוזים"
בהשתתפות ילדים

<https://www.youtube.com/watch?v=YmR1L5kvqa8>

- ריקוד חלילים - 44:03 - 46:26
- ריקוד סיני - 43:14 - 42.10
- ריקוד ערבי - 41:56 - 38:56

הרחבה:
חידון מנגינות מתוך
"מפצח האגוזים"

<http://www.musnotes.com/media/2-4/233/>